

פרק 1: חשיבה מילולית – פתרונות והסברים

מילים וביטויים (שאלות 1 - 4)

1.1 (1) - לא התכוונתי להונות אותך...

הונאה- מעשה של רמאות שבו חלק מהאנשים המעורבים אינם מבחינים במתרחש. תשובות (2) ו-(4) נפסלות כי לא ניתן להונות חפץ. תשובה (3) היא מסיח פירוש תשובות דומה - המילה להונות דומה בהגייתה למילה ליהנות.

1.2 (1) - ועד העובדים העניק למירה תשורה...

תשורה- מתנה

3. (1) קרי- כלומר

(2) ברם- אבל. המילה "ברם" – אינה מתאימה למשפט כיון שלא מתואר "ניגוד" כלשהו בהמשך המשפט, אלא ברור שהחלק השני (בחודש אוקטובר) מהווה המשך ופירוט של החלק הראשון "שלושה חודשים..."
(3) דא עקא- החיסרון שבדבר, הבעיה. מושג זה אינו מתאים מבחינה לשונית ולוגית לשני חלקיו של המשפט
(4) והא ראייה- זו ההוכחה
תשובה זו נפסלת כיוון שאין המושג וזו (ואה) הראייה מתאים מבחינה לשונית ולוגית להמשך המשפט "בחודש אוקטובר".

4. (1) - ניטש- קרה במקום, ארע (לגבי קרב או מאבק).

(2) ניחר- יבש מאוד

(3) נפרע – שולם (חוב או חשבון).

(4) נקרה- מילה בעלת שני פירושים: מחילה, מנהרה או להזדמן, לקרות, להתקל. ביטוי זה משמש לתיאור מקרה של תקלה שמתרחשת לפתע או התקלות במקרה של מלחמה ולכן יש לפסול תשובה זו כמסיח, כי במשפט ברור שאין במאבק המתואר גורם של הפתעה.

אנלוגיות (שאלות 5 - 10)

EZ-Tip: שימו לב שלא רק התשובה הנכונה **חשובה**. לעיתים רבות, המרכז הארצי משתמש בקשרים שהיו מסיחים, בבחינות עתידיות כקשרים שהם התשובה הנכונה. בשל סיבה זו – פרטנו בפניכם גם את הקשרים של המסיחים עם הסברים מפורטים. מומלץ להעתיק את הקשרים הללו לעמוד נפרד ולהמציא צמדים נוספים, אשר מתאימים לקשרים אלה. בנוסף לכך חשוב לחזור על "קשרי אנלוגיות נפוצים" בספר "מרתון בית" וכן לתרגל את קשרי האנלוגיות במשחק האנלוגיות במערכת EZ Learning.

5. (3) - קטע : נמשך**B – כי לא A את הכול**

הקשר בתשובה (1) - B – פעולה הבאה לתקן את A
הקשר בתשובה (2) - A – תוצאה של B .
מי שפירוש המילה "כילה" לא ידוע לו, יכול היה לפסול את (1) ו-(2) על סמך הבניין הלשוני בתשובות אלה, כלומר הופעל (הוטלא, הופל) משום שבשאלה המילה מופיע בבניין נפעל (נשאר).
הקשר בתשובה (4) - B הוא תוצאה של A.

6. (4) - פלייה : כינים**A פעולת הוצאה (ספציפית) ל-B**

המילה "ניכוש" יכולה לתאר רק הוצאה של עשבים.
גז היא העונה בה מספרים את הכבשים, פעולת הגזיזה עצמה או הצמר שנותר לאחר הגזיזה.
הקשר בתשובה (2) - B הוא התוצר של פעולת ה-A.
הקשר בתשובה (3) - A הוא פעולה שנועדה למנוע B.

7. (4) - כבד פה : רהיטות**מי שהוא A אינו מאופיין ב-B**

קשה עורף- עקשן, פשרנות- ותרנות. רהיטות- קלות בדיבור, כבד פה- מגמגם. קל דעת – פועל ללא שיקול דעת.
הקשר בתשובה (1) - מי שהוא A לרוב נוהג ב-B.
הקשר בתשובה (2) - מי שהוא A לרוב אינו נדרש ל-B ארוך.
הקשר בתשובה (3) - מי שהוא A, B אינו משפיע עליו.

8. (4) - קולני : קול

A – מפיץ B רב

הקשר בתשובה (1) - A הוא בעל הרבה סוגי B

הקשר בתשובה (2) - A הוא מי שמבצע B

הקשר בתשובה (3) - A הוא מי שחי בחיפוש אחר דברים Bים.

9. (2) - כיוון : גיטרה

B היא פעולה שתגרום ל-A לפעול בצורה טובה יותר

מאכלת = סכין לשחיטה.

הקשר בתשובה (1) - B הוא פעולה שיש לעשות ל-A.

הקשר בתשובה (3) - A משמש ל-B

הקשר בתשובה (4) - B היא פעולה המסדרת את A במקומו.

תיוק הוא סידור המסמך במקומו (תיוק היא מילה מתארת סידור הספציפית למסמכים).

10. (2) - להתראות : לראות

A היא מילה המתארת את B הנעשה בצורה הדדית

הקשר בתשובה (1) - A כדי שמישהו ירצה B לך

הקשר בתשובה (3) - B היא תוצאה אפשרית של A

הקשר בתשובה (4) - A הוא מישהו שמתחיל B.

החלפת אותיות (שאלות 11-14)

EZ-Tip : לשורשים בשימוש במבחן יש נטייה לחזור על עצמם. מומלץ לרשום בעמוד צדדי את השורשים (כולל מסיחים) שנמצאים בשימוש כאן ולהמציא מספר מילים מתאימות, כדי להפנים את השורשים הללו, כך שיהיה קל לשלוח אותם מהזכרון גם במבחן. בנוף, חשוב לעבור על רשימת השורשים הנפוצים בפר "מרתון בית" ולתרגל רבות במשחק הפטל במערכת EZ Learning.

11. (1) - הנאשם פטל בכל האשמות שיוחסו לו

השורש המשותף הוא ג.ש.מ והשורש יוצא הדופן הוא כ.פ.ר.

כפר = הכחיש.

ספון = טמון, מוסתר.

גשמיות = חומריות.

12. (4) - התבוסה הקשה שפטל המועמד בבחירות גרמה לו לפרוש מן החיים הציבוריים

השורש המשותף הוא פ.ל.ג והשורש יוצא הדופן הוא ס.פ.ג.

מפלגת = מחלקת, מפרידה

פלג = נחל קטן

13. (4) - הפרחים בגינה פרוחו בשלל צבעים מפטילים

השורש המשותף הוא ד.ח.ק והשורש יוצא הדופן הוא ר.ה.ב.

שעת דחק = שעת לחץ וצרה

המרצה דחקה בתלמידיה = המרצה האיצה

תירוציה הדחוקים = תירוציה העלובים/קלושים

EZ-Tip: שאלה זו ניתן לפתור באלימינציה, גם אם לא זיהינו את השורשים בתשובות (1) – (3).

בתשובה (4) יכולים להשתלב ביטויים כמו מרהיבים או מלהיבים והשורשים הללו לא משתלבים באף תשובה אחרת, כלומר תשובה זו היא יוצאת הדופן שאנו מחפשים.

14. (3) - הבט כיצד מרגלית טובת הלב מפטלת באחותה הקטנה....

השורש המשותף הוא ע.ק.ר והשורש יוצא הדופן הוא ט.פ.ל.

עיקור מכשירים = סטריליזציה, תהליך טיהור מחיידקים של המכשירים.

ויכוח עקר/טפל = ויכוח משני וחסר טעם/תועלת (ניתן גם היה לרשום ויכוח תפל).

עקורים – אנשים שנתלשו ממקום מושבם.

השלמת משפטים (שאלות 15 - 19)

יוסברו הסיבות לפסילת כל אחד מהמסיחים.

15. (2)

החלק הראשון במשפט קובע אם עלינו לצפות לקשר של התאמה (נראה ש, אין פלא ש...) או קשר של ניגוד (תמהתני מדוע). בכל פעם שהמשך המשפט לא עונה על הגדרת הקשר שנקבעה – נוכל לפסול אותו.

תשובה (1) נפסלת, כי במשפט מצפים לקשר של סתירה (תמהתני), אבל שני חלקי המשפט אומרים את אותו הדבר (קשר של התאמה).

תשובה (3) נפסלת עקב סתירה לוגית. אין משמעות לביטוי "למרות ש..", אם חוזרים על אותה הצהרה.

תשובה (4) נפסלת כי אין כל היגיון לומר שאנו מתגעגעים לילדות שם היו "לא פחות רגעי צער".

16. (2)

תשובה (1) נפסלת, כי אם משה כושל כאשר ניתנות לו הוראות ומצליח יותר תוך גילוי יזמות ועצמאות הרי שלא ניתן לומר שמנהל המפעל מעודד גילוי יוזמה ולכן אינו מרוצה ממשה. בתשובות (2) ו-(3) נאמר שמשה ממלא טוב הוראות ופחות מצליח בחשיבה ועצמאית. לכאורה נטיית המנהל לעודד או לא לעודד אמורה לקבוע את שביעות רצונו אך בשתי התשובות ישנה קביעה הפוכה "למרות זאת, הוא אינו מרוצה". לכן יש לבחור תשובה (2) הקובעת שמה שאינו עובד בצורה שמהמנהל מעודד ולמרות זאת... את תשובה (4) ניתן לפסול, כיוון שלפיה משה אינו מתפקד טוב במילוי הוראות או בחשיבה עצמאית ואז אין מקום למילה "למרות", כי ברור שהמנהל לא יהיה מרוצה.

17. (4)

תשובה (1) נפסלת כי בעצם אין משמעות לניגוד שניסו ליצור במילים "שלא כפי" באשר למראה שבירת הגיטרות על הבמה אם בעצם "המוזיקה פרועה ורועשת". תשובה (2) נפסלת, כי המילה "כפי" מעידה על התאמה, אך בעצם יש ניגוד בין רקע הפרים העליון למוזיקה הדיכאונית. "אין תוכו כברו" משמעותו שמה שנראה מבחינה חיצונית אינו מה שקיים באמת. תשובה (3) נפסלת, שכן אם מראה הלהקה מתאים למוזיקת השורשים הרי שאין כל היגיון לקביעה בסוף המשפט כי אין תוכו כברו. נהפוך הוא.

18. (1)

תשובה (2) נפסלת כי היא הביעה את אמונה עוד לפני הפסיקה ולכן לא הגיוני שחשדתי בכך שעמדתה נובעת מהפסיקה שלו. בתשובה (3) נאמר כי דניאלה הביעה ספק לפני הפסיקה ולכן לא התעורר החשד "כי עמדה זו נובעת... " לכאורה היה צריך לומר מפסיקתו נגדה אך במשפט נאמר מפסיקתו לטובתה ולכן אין בו כל היגיון ויש לפסול תשובה זו. תשובה (4) נפסלת כי יש סתירה בין אמונה המלא שבא לאחר פסיקתו, לבין העובדה שהיא לא הייתה שבעת רצון מהפסיקה.

19. (1)

ההנחה בקטע כולו היא שהדעה של רקרדו ושל הכותב שונות כיוון שנאמר "אני לעומתו" ולכן עלינו לפסול כל תשובה ההופכת את דעתם של השניים לזהה. בתשובות (2) ו-(3) יש "דימיון" בין הפרשנויות. ריקרדו היה מרוצה שלא הרקע התרבותי הוא שקבע את דעת הצופה על הציור שלו. הכותב "אני" גם כן מדבר על נטרול הבדלים, לכן בעצם אינו חושב אחרת מרקרדו ותשובות אלה נפסלות.

תשובה (4) נפסלת כי גם כאן למעשה הדיעות שלהם זיהות. ריקרדו מאוכזב מכך שבכל מקום היו אותן תגובות לציור, כי זה אומר שהרקע התרבותי לא השפיע. כלומר ריקרדו מאמין שהרקע התרבותי כן צריך להשפיע וזו בדיוק דעתו של הכותב.

20. (1) – צריך לכרות לשם כך את לשונו

השאלה היא על הדרגתיות. במשפט הראשון מסופר על יוסף שהחליט לא להשתמש יותר במכוניתו על מנת להגיע לעבודה אלא באופניים. אח"כ הוא מוסיף שהוא אף שוקל למכור אותה- כלומר לאבד אותה כליל. לכן, גם בהשלמת המשפט שלנו נחפש סוג של הדרגתיות, הקצנה. לכן התשובה הנכונה היא התשובה הראשונה. ההקצנה היא לא רק שהנזיר בוחר לגזור על עצמו נדר שתיקה (בצורה זמנית) אלא אף יכול לכרות לעצמו את הלשון וכך לאבד אותה לעולם.
בשאלות כאלה תמיד נחפש סוג של תבנית משפט שאותה נוכל למצוא גם בתשובה.

21. (1) – עד כה קמו בתי ספר בעלי אופי דמוקרטי רק בשכונות בהן רמת המוטיבציה...

התשובה מחלישה את המסקנה משום שהיא טוענת שהגרם לאחוזי הנשירה הנמוך הוא השכונות בהם מוקמים בתי הספר הדמוקרטיים ולא אופי בית הספר עצמו.
תשובה (2) בכלל מחזקת. טענה המסבירה כיצד בדיוק בית הספר גורם למוטיבציה גבוה ולאחוזי נשירה נמוך בקרב תלמידיו.
תשובה (3) היא למלמ (לא מחליש ולא מחזק). הטענה מתארת את אחוזי ההצלחה וההישגים בבתי הספר ואינה מתייחסת לאחוזי נשירה כלל. זה הוא מסיח אסוציאטיבי משום שרובנו מקשרים נתוני הצלחה והישגים עם נשירה.
תשובה (4) היא למלמ. הטענה מתייחסת לנתונים כללים ולא להשוואה עליה אנחנו מדברים.

22. (1) – אם לעובדיה יש קול נמוך, אזי אלי משתמש במכשיר האדום

EZ-Tip: שאלה זו ניתן לפתור באלימינציה. אין שום נתון שמעיד על כך שרק אחד מהם בעל

קול גבוה. תשובות (2) – (4) מחייבות שרק אחד מהם הוא בעל קול גבוה וזה כאמור לא עולה מהנתונים ולכן ניתן לפסול אותן.

למי שלא הבחין בכך, יש גם דרך נוספת לפתרון השאלה.

יש שני אנשים השומעים קול גבוה כאשר אחד מהם שומע רק את עצמו (משתמש בטלפון האדום) והשני שומע אותו (משתמש בטלפון הירוק). כלומר, שניהם שומעים את אותו הקול. בתשובה (1) נתון שעובדיה הוא בעל הקול הנמוך מכאן שאלי חייב להיות בעל קול גבוה (כי נתון ששניהם שומעים טון גבוה כלומר, לפחות לאחד מהם קול גבוה) ולכן אלי הוא המשתמש בטלפון האדום.

23. (3) – חפץ כחול ומרובע

בתחילה נצריך את הנתונים:

כל החפצים העגולים הם כחולים. עגול - < כחול
 רק חפצים עגולים הם חלולים. מכיוון שזה משפט "רק" נשתמש בגמד רק (הסרת ה"רק" וגמד
 היפוך (היפוך הסדר בין שני האיברים). חלול - < עגול
 כל החפצים הירוקים הם מרובעים. ירוק - < מרובע
 תשובה (1) נפסלת - אם החפץ עגול הוא כחול, מכאן שהוא לא יכול להיות גם ירוק.
 תשובה (2) נפסלת - אם החפץ ירוק הוא מרובע, ואם הוא חלול הוא עגול. מכיוון ששניהם לא
 יכולים להתקיים במקביל המשפט איננו נכון.
 תשובה (4) נפסלת - אם החפץ חלול הוא עגול מכאן שלא יכול להיות גם מרובע.

24. (2) – שלומית אינה מוכנה לגור בקומה שמתחת למגוריו של משה

כדי לפתור את השאלה, עלינו ראשית להציב כל נתון ולאתר את הסתירה:

(1) רינה- אינה מוכנה לגור בקומה 1, לכן נשבץ אותה בקומה השנייה.

קומה שניה	רינה
קומה ראשונה	

(3) חנה ורינה לא מוכנות לגור באותה קומה לכן נשבץ את חנה איפה שרינה לא נמצאת – בקומה 1.

קומה שניה	רינה
קומה ראשונה	חנה

(4) משה מוכן לגור רק בקומה שמתחת לקומת מגוריה של חנה. אך מכיוון שחנה גרה בקומה
 ראשונה זה אינו אפשרי - זו הסתירה שלנו.

אם נבדוק את טענה מספר (2) נראה שניתן לשבץ את שלומית בקומה השנייה. טענה זו לא יוצרת
 או פותרת לנו את הסתירה ולכן זו התשובה הנכונה.

25. (2) – מתרחשים במהלך השלב השלישי במודל

(4) תשובה זו נפסלת כי היא סותרת את האמור בשורות 8-9 שם מפורט כי הביקורת מיוחסת
 לתהליך התובנה. במקרה כזה, על מנת לבחור בין תשובות (1), (2) או (3) אין ברירה, אלא, למספר
 את התהליכים המופיעים בפסקה הראשונה ולגלות שישנם 4 תהליכים. תהליך התובנה אליו
 מופנית הביקורת הא התהליך השלישי ולכן תשובות (1) ו- (3) נפסלות.

26. (2) – אינם חלים על תהליכי חשיבה לא מודעת

נאמר כי לדעת פרויד "תהליכי החשיבה הלא מודעים... אינם מוגבלים ע"י חוקי הדמיון
 והמצויאות..."

את תשובה (1) נפסול כי לא נאמר בקטע שחוקי ההיגיון והמציאות הם תוצר של חשיבה מודעת אלא רק שהחשיבה הלא מודעת לא מוגבלת מחוקי ההיגיון... כלומר, החשיבה המודעת כן מוגבלת. את תשובה (3) נפסול כי גם בתשובה זו יש היפוך משמעויות. אין דיון בקטע (שורות 11-12) בהתנהלות "חוקי ההיגיון והמציאות" אלא הדיון הוא בחשיבה המודעת והלא מודעת וממה הן מושפעות.

תשובה (4) בכלל סותרת את האמור בשורות 10-11 שם נאמר "לדעת זיגמונד פרויד... מקורה של היצירתיות הוא בחלק הלא מודע בנפש האומן" ולא כפי שכתוב בתשובה זו, בחוקי ההיגיון.

27. (4) – כדי להמחיש את מקומו של הלא-מודע בתהליך היצירתי

בשורה 14 דובר על ייחוס תפקיד מרכזי לחלומות בתהליך היצירה והמשפט הבא נאמר "לדוגמה המשורר קולרידג'". "חלומות מסווגים בקטע כתהליך חשיבה לא מודע לפי תפיסתו של פרויד (שורה 14) ולכן המקרה של קולרידג' הוא דוגמה- המחשה ל"מקומו של הלא מודע בתהליך היצירתיות".

את תשובה (1) יש לפסול מכיוון שקולרידג' מוזכר כדוגמה להשפעת החלומות בדומה לדעתו של פרויד ולכן המקרה אינו הסבר חלופי לפרויד.

תשובה (2) נפסלת כי היא תואמת דעתו של אפלטון על תפקיד האלוהות כמקור ליצירתיו, אך סותרת את האמור בקטע על הדוגמא של קולרידג' (שורה 15) על היצירה שנוצרה בהקיצו מתנומה.

את תשובה (3) ניתן לפסול כי הדוגמא של קולרידג' בקטע אינה באה לשול את ההסבר של פרויד אלא לחזק אותה.

28. (1) – שניהם מסבירים את אותו שלב במודל של ואלס

שאלה זו לכאורה דורשת מיון של דעתם המפורטת של כל אחד מהאישים, מכיוון שאין להליך זה זמן מספיק במבחן יש לפעול בשיטה של פסילה לוגית ואלימינציה של תשובות לא נכונות.

את תשובה (2) נפסול כי ברור שפרויד ואלפטון חלוקים ביניהם ולכן אין הגיון לומר ששניהם מסכימים עם אותו מודל/גישה.

את תשובה (4) נפסול כי וייסברג בכלל דן באופן כללי בתהליכים של חשיבה מודעת ושיטתית שאינה תואמת את התובנה האלוקית של אפלטון ולא את גרסת החלום הלא מודע של פרויד.

בפסקה הראשונה בקטע מוצגים 4 התהליכים לפי ואלס ובקטע השני הביקורת אל ואלס ודיון על אפלטון ופרויד נכון יהיה להניח כי יש קשר בקטע בין השלשה. רמז נוסף נמצא בשורה 9 שם נאמר שאפלטון מייחס "את התובנה". "התובנה" היא אחד השלבים בתיאוריה של ואלס וזה מתאים לתשובה (1).

29. (3) – המצדדים בה גורסים שתהליך היצירה שונה מהליך פתרון בעיה
לפי האמור בקטע השלישי תהליך היצירה דומה לתהליך פתרון בעיות ולכן הטענה כי המצדדים בפסיכולוגיה הקוגניטיבית גורסים שתהליך היצירה שונה מתהליך פתרון בעיות אינה נכונה וסותרת את האמור בקטע.
את תשובה (1) נפסול כי המצדדים בה דווקא חושבים שהליך זה אינו יוצא דופן.
את תשובה (2) נפסול כי תשובה זו תואמת את גרסת הפסיכולוגיה הקוגניטיבית ושאלו אותנו מה **לא** נכון לגבי תיאוריה זו.
את תשובה (4) נפסול כי שתי הגישות הללו אכן מציעות הסברים חלופיים, כלומר סותרות זו את זו (ואלאס מפרט 4 שלבים בחשיבה היצירתית והפסיכולוגיה הקוגניטיבית דנה ב- 3 שלבים אחרים).

30. (2) – שתיהן אינן מבחינות בין תהליך של יצירה אמנותית לבין תהליך של יצירה מדעית
תשובה (1) אינה נכונה כי ואלס הציע 4 שלבים ואילו וייסברג 3 שלבים (שורה 21).
תשובה (3) נפסלת כי ואלס אינו חושב שזהו תהליך מעגלי ואילו וייסברג כן (שורה 19) ולכן יש לפסול תשובה זו.
תשובה (4) נפסלת בקלות, מכיוון שבשורה 17 הפסקה מתחילה במילים "לעומת השקפות אלה..." כלומר הבדלה בין ואלס, אפלטון ופרויד לעומת וייסברג.

פרק 2: חשיבה מילולית – פתרונות והסברים

מילים וביטויים (שאלות 1 - 4)

1. (1) - ניער חוצנו ממנו
ניער חוצנו ממנו – התנער מאחריות, הכחיש כל קשר שלו לדבר.
רבץ לפתחו – שרוי בסמוך אליו.
קשר לו כתרים – שיבח אותו (EZ לזכור: דיבר עליו כאילו שיש להפוך אותו למלך ולהעניק לו כתר).
קפא על שמריו – לא התקדם.
2. (2) - ...אחזה בצדעיה ונאנחה.
צדע – רקה.
3. (4) - ...תפקדה לעילא ולעילא.
בדרגה הגבוהה ביותר, ברמה העליונה.
4. (3) - ...ערכה במקום כרה גדולה...
כרה – ארוחה, סעודה.
5. (3) - ודאות : ספק
הקשר הנכון הוא : A הוא העדר B.
תשובה (1) נפסלת כי צחנה היא לא העדר ריח (צחנה היא ריח רע – A הוא B רע).
תשובה (2) נפסלת כי רפיון הוא לא העדר חולשה (רפיון הוא למעשה סוג של חולשה – A הוא סוג של B).
תשובה (4) נפסלת כי בידוד הוא לא העדר קור (בידוד נועד למנוע כניסת קור – A נועד למנוע כניסת B).

אנלוגיות (שאלות 5 - 10)

EZ-Tip: שימו לב שלא רק התשובה הנכונה **חשובה**. לעיתים רבות, המרכז הארצי משתמש בקשרים שהיו מסיחים, בבחינות עתידיות כקשרים שהם התשובה הנכונה. בשל סיבה זו – פרטנו בפניכם גם את הקשרים של המסיחים עם הסברים מפורטים. מומלץ להעתיק את הקשרים הללו לעמוד נפרד ולהמציא צמדים נוספים, אשר מתאימים לקשרים אלה. בנוסף לכך חשוב לחזור על "קשרי אנלוגיות נפוצים" בספר "מרתון בית" וכן לתרגל את קשרי האנלוגיות במשחק האנלוגיות במערכת EZ Learning.

6. (1) - מוזהר : התרה

הקשר הנכון הוא : מישהו B וגרם לאחר להיות A.

- תשובה (2) נפסלת כי הסתכן זה גרם לעצמו להיות במצב מסוכן ולא גרם לאחר להיות מסוכן.
- תשובה (3) נפסלת כי נמנם זה שהה במצב מנומנם (B – היה במצב A).
- תשובה (4) נפסלת כי ייתכן שהתעניין משמעו היה מסוקרן, אבל זה בוודאות לא לגרום למישהו אחר להיות מסוקרן.

7. (3) - מערוך : לרדד

הקשר הנכון הוא : משתמשים ב-A כדי B (פח = מכשול/מלכודת).

- תשובה (1) נפסלת כי לא משתמשים בלחם כדי לפרוס (לחם ניתן לפרוס – A ניתן B).
- תשובה (2) נפסלת כי לא משתמשים בבצק כדי ללוש (בצק יש ללוש – A יש B).
- תשובה (4) נפסלת כי לא משתמשים בכיריים כדי להדליק (מדליקים את הגז כדי להשתמש בכיריים – יש A את הגז כדי להשתמש ב-B).

8. (1) - הרחיק : התרחק

הקשר הנכון הוא : A = B את עצמו.

- תשובה (2) נפסלת כי התחבק = חיבק מישהו אחר ולא את עצמו (A = B מישהו אחר).
- תשובה (3) נפסלת כי התבשל = מישהו בישל אותו ולא שהוא בישל את עצמו (B = מישהו A אותו).
- תשובה (4) נפסלת התבקש משמעו שמישהו אחר ביקש ממנו ולא שהוא ביקש את עצמו (B = מישהו אחר A ממנו).

9. (1) - אנה : בקשה

הקשר הנכון הוא : A היא מילה המביעה B.

תשובה (2) נפסלת הסתלק! זו אמנם פקודה, אבל זו לא מילה המביעה פקודה (A היא B).

תשובה (3) נפסלת כי המילה הס! מיועדת להוביל לשיקפה, אבל זו לא מילה המביעה שתיקה (A

היא מילה המיועדת להביא ל-B).

תשובה (4) נפסלת כי לא המילה האם מיועדת להוביל לקבלת תשובה (A מיועד להוביל לקבלת B).

10. (4) - מרובד : רובד

EZ-Tip : שימו לב שזו אנלוגיה קשה לניסוח משום שצורת היחיד (רובד/משבצת) לא

"מתלבשת" לשונית על התשובה ולכן יש לציין בניסוח הקשר שמדובר על צורת הרבים של B

(רבדים/משבצות).

הקשר הנכון הוא : A הוא משהו שעשוי מצורת הרבים של B.

תשובה (1) נפסלת כי מפויח הוא משהו מכוסה בפיח או מלא פיח ולא משהו שעשוי מצורת הרבים

של פיח (A מכוסה ב-B).

תשובה (2) נפסלת כי מחודד הוא משהו בעל חוד חד ולא משהו שעשוי מצורת הרבים של חוד (A

הוא בעל B).

תשובה (3) כי מנומר הוא בעל צורת כתמים מסויימת ולא מורכב מצורת הרבים של נמר.

החלפת אותיות (שאלות 11-14)

EZ-Tip : לשורשים בשימוש במבחן יש נטייה לחזור על עצמם. מומלץ לרשום בעמוד צדדי את

השורשים (כולל מסיחים) שנמצאים בשימוש כאן ולהמציא מספר מילים מתאימות, כדי להפנים

את השורשים הללו, כך שיהיה קל לשלוף אותם מהזכרון גם במבחן. בנוף, חשוב לעבור על רשימת

השורשים הנפוצים בפר "מרתון בית" ולתרגל רבות במשחק הפטל במערכת EZ Learning.

11. (3) – המורה התקשה להשיב על השאלה המפטילה ששאל

השורש המשותף הוא ק.פ.ח והשורש יוצא הדופן הוא כ.ש.ל

קיפחו את חייהם = מתו, נהרגו.

השמש הקופחת = השמש החמה/השמש היוקדת.

12. (2) – עוזי הוא פטל לשושלת רבנים מפוארת

השורש המשותף הוא ק.ר.צ והשורש יוצא הדופן הוא נ.צ.ר.

קורץ מחומר של... = נוצר מחומר של..

בשאלה זו יש מלכודת צמד חמד. ברגע שנוהה צמד תשובות בעלות אותו שורש, אבל שאותו השורש אינו מתאים לתשובה נוספת – נבין שהתשובה הנכונה היא כנראה חלק מצמד זה.

13. (1) – אינני מעוניין ליטול פיטול...

השורש המשותף הוא ח.ר.פ והשורש יוצא הדופן הוא ס.כ.נ.

חרפות ונאצות = גידופים, קללות.

14. (2) – עלינו אל הפטלה...

השורש המשותף הוא צ.נ.פ והשורש יוצא הדופן הוא ג.ב.ע.

מצנפתה = מגבעתה, כובעה.

צנוף = מכורבל, עטוף.

בשאלה זו יש מלכודת צמד חמד. ברגע שנוהה צמד תשובות בעלות אותו שורש, אבל שאותו השורש אינו מתאים לתשובה נוספת – נבין שהתשובה הנכונה היא כנראה חלק מצמד זה.

השלמת משפטים (שאלות 15 - 19)

יוסברו הסיבות לפסילת כל אחד מהמסיחים.

15. (1)

תשובה (2) נפסלת כי לא הגיוני שהרמה הטכנית של הסרט היא לא מהגבוהות ושהיה תקציב עצום וניצול נכון של המשאבים. אם הרמה הטכנית לא גבוהה, אז או שהתקציב היה בעייתי או שניצולו לא היה מוצלח.

תשובה (3) נפסלת כי נאמר בה שהיא לא מסכימה שהרמה הטכנית אינה מהגבוהות, אבל בסוף אומרת שזו יצירה ברמה טכנית נמוכה למדי (כלומר היא בעצם כן מסכימה).

תשובה (4) נפסלת בשל "אף על פי כן". הרי הכותבת מסכימה שהרמה נמוכה ומציינת שבהתחשב בתקציב הגדול מדובר בזלזול בקהל הצופים. מדובר בקשר ובתיאור הגיוני והמילים "אף על פי כן" מציינות סתירה ולכן המשפט כבר לא הגיוני.

16. (4)

EZ-Tip: שאלות שלילה כפולה נפוצות יחסית בהשלמת משפטים. המפתח הוא לזהות ולסמן את השלילות ובכל פעם שיש שלילה כפולה לסמן אותה כחיובי. למשל אינני אוהב מאכלים נטולי בצל = כן אוהב מאכלים עם בצל.

- תשובה (1) נפסלת כי נאמר ש**כ**ן מנסים להתחשב ברצוני ושאני אוהב בצל. בהמשך נאמר שנמנעים מלהכין מאכלים נטולי בצל, כלומר דווקא כן מכינים מאכלים עם בצל ובעצם לא מתחשבים בי.
- תשובה (2) נפסלת. יש בה שלילה כפולה שאומרת שהוא בעצם כן אוהב בצל (אני אוהב מאכלים נטולי בצל = אני כן אוהב בצל). נאמר בה שמשפחתו מגישה לו מאכלים עם בצל, אבל בתחילת המשפט הוא אומר שהם לעולם אינם מתחשבים בו, כאשר בפועל הם מגישים רק מאכלים שהוא אוהב (מאכלים עם בצל). כלומר יש סתירה במשפט שמביאה לפסילתו.
- תשובה (3) נפסלת משום שנאמר שהם כן מתחשבים בי, אבל גם רשום שהם נמנעים מלהכין את המאכלים שאני אוהב ולא מוכן לוותר עליהם.

17. (4)

- כל התשובות מתארות מצב שבו רוח"מ למעשה תמך או פגע במעמד האישה. החלק השני מדבר על האם המפלגה הפמיניסטית תמכה בו או לא בעקבות המעשה שלו ואנחנו מחפשים תשובה ששומרת על קשר הגיוני בין המעשה שלו לבין תגובת המפלגה.
- תשובה (1) נפסלת כי נאמר שהוא לא קיבל את ההסכם שפגע במעמד האישה ושעקב כך הוא לא זכה בתמיכת המפלגה הפמיניסטית. היינו כמובן מצפים לכך שהמפלגה הפמיניסטית תתמוך בו עקב הגנתו על זכויותיהן.
- תשובה (2) נפסלת - הוא קיבל הסכם שתמך במעמד האישה והמפלגה הפמיניסטית לא התנגדה אליו. הקשר הזה הוא הגיוני ולכן הביטוי "למרות זאת", אשר מעיד על סתירה, הופך את המשפט ללא הגיוני ומוביל לפסילתו.
- תשובה (3) נפסלת - הוא לא קיבל הסכם שפגע במעמד האישה והמפלגה הפמיניסטית לא התנגדה אליו. הקשר הזה הוא הגיוני ולכן הביטוי "למרות זאת", אשר מעיד על סתירה, הופך את המשפט ללא הגיוני ומוביל לפסילתו.

18. (3)

- EZ-Tip**: כדאי לסמן מילות קישור במשפטים כדי שלא נפספס אותן עקב לחץ הזמן במבחן. מילים כמו היות, למרות, אף, בגלל, כתוצאה מ... בעצם מתארות את הקשרים בין המשפטים ומייצגות אותנו אם לצפות לקשר של ניגוד/התאמה... ובהתאם להן נוכל לפסול תשובות בקלות.
- תשובה (1) וגם תשובה (4) נפסלות כי נאמר היות שרמתו של הגיטריסט השתפרה לאורך השנים, תקליטי הלהקה אינם מצליחים להגיע לרמה של תקליט הביכורים. אם במקום היות (קשר של התאמה) היה רשום למרות (קשר של ניגוד) תשובות אלה היו אפשריות.

תשובה (2) נפסלת כי נאמר אף שרמתו של הגיטריסט השתפרה לאורך השנים, תקליטי הלהקה עולים על הרמה של תקליטי הביכורים. אם במקום אף (קשר של ניגוד) היה רשום בשל כך (קשר של התאמה) תשובה זו הייתה נכונה.

19. (3)

EZ-Tip: המפתח לפתרון שאלה זו הוא "הפתיעה אותי" והחיפוש אחר קשר של סתירה. ח"כ גלעדי התבטא בעד החוק. בכל תשובה אומרים את מי דעתו שיקפה ולאחר מכן שהצבעתו הפתיעה אותי. אנחנו מחפשים את התשובה שבה העובדה שהופתענו תואמת את העובדות המתוארות, כלומר נחפש קשר של סתירה (אחרת, מדוע הופתענו?).

תשובה (1) נפסלת כי נאמר שעמדתו תואמת את המפלגה ושהוא הצביע בעד החוק וזה אכן תואם את העובדה שהוא נוהג להצביע בהתאם לעמדת מפלגתו. כלומר יש כאן קשר של התאמה ולא של סתירה.

תשובה (2) נפסלת כי נאמר שהתבטאויותיו בעד שיקפו את דעת הקהל וכי הוא הצביע נגד ושהוא בד"כ מצביע בניגוד לדעת הקהל. כלומר העובדות תואמות ואין סיבה להפתעה. חסר פה קשר של סתירה.

תשובה (4) נפסלת כי נאמר שהתבטאויותיו בעד נגדו את דעת הקהל וכי הוא הצביע נגד ושהוא בד"כ מצביע בהתאם לדעת הקהל (שאכן התנגדה לחוק). כלומר העובדות תואמות ואין סיבה להפתעה. חסר פה קשר של סתירה.

היגיון (שאלות 20 - 24)

20. (1) – האם יש בתאטרון "הנורה" שחקנים שאינם משופמים?

בשאלה זו כל אחת מהתשובות היא טענה שעלינו לענות עליה בשלילה ולמצוא את הטענה ששלילתה אומרת שבתאטרון "הנורה" כל השחקנים כן משופמים.

אם נענה בשלילה על הטענה הראשונה נקבל שאין בתאטרון "הנורה" שחקנים שאינם משופמים.

המשמעות היא שכל השחקנים שם משופמים. זכרו: אין A שהוא אינו B = כל A הוא B.

אם נענה בשלילה על הטענה השנייה נקבל שיש בתאטרון "הנורה" שחקנים שאינם משופמים.

אם נענה בשלילה על הטענה השלישית נקבל שיש בתאטרון "הנורה" שחקנים משופמים (אבל אין בכך לומר שכולם משופמים).

אם נענה בשלילה על הטענה הרביעית נקבל שיש בתאטרון "הנורה" שחקנים משופמים (אבל אין בכך לומר שכולם משופמים).

21. (4) – כל רקדנים הם חתולים

EZ-Tip: את תשובות (1) ו-(2) ניתן לפסול מיידית, כי אנחנו מחפשים לקשר בין 2 טענות שונות. ואילו בתשובות אלה לקוחים כל פעם גורמים מאותה טענה ולא גורמים משתי הטענות (כלומר, לא יהיה לנו מה שיקשר בין 2 הטענות).
אנחנו כבר יודעים שיש רקדנים עצבניים ואנחנו מחפשים להסיק שיש חתולים עצבניים ולכן נחפש קשר בין רקדנים לחתולים ואת זה יש רק בתשובה (4), שהיא התשובה הנכונה.

22. (4) – אני הולכת לים רק כשיש יום יפה

זוהי בעצם שאלת סדרת כללים. המפתח לשאלות כאלו הוא עבודה מסודרת ושיטתית. יש כאן שני כללים – כלל של יפתח (י) וכלל של ענבל (ע).
מכיוון שאנחנו רוצים לעבוד מסודר נתחיל מהכלל הראשון, שהוא הכלל של (י) ונפסול את התשובות שלא מתאימות לכלל של (י).
במשפט המסכם של יפתח הוא אומר פעמיים את המילה "יום" ולפי הכלל שלו, הוא עושה זאת, רק אם המילה "יום" נאמרה במשפט הקודם. כלומר עלינו לבדוק באיזו מהתשובות ענבל אומרת "יום". היא אומרת זאת רק בתשובות (3) ו-(4), כלומר כבר ניתן לפסול את תשובות (1) ו-(2).
עכשיו נבדוק איזה מהתשובות שונות ניתן לפסול באמצעות הכלל של (ע).
תשובה (3) לא מתאימה לכלל של (ע) היות ואין בה מילה שמתחילה בע' או את המילה "לים" שמסיימת את המשפט הקודם.

EZ-Tip: כשפותרים שאלת סדרת כללים, כדי שלא נתבלבל, חשוב לשים לצד כל תשובה שפסלנו סימון של הכלל שפסל אותה [במקרה הזה ליד תשובות 1 ו-2 היינו מסמנים (י) וליד תשובה (3) היינו מסמנים (ע)].

23. (3) – לדן יש שער שחור ומתולתל

זוהי שאלת שקרנים שנפתור באמצעות אלימנציה (מזכירה מאוד את שאלת השקרנים מ-7 הדרכים ל-700 בשיעור הפתיחה).
אם שאול דובר אמת, אז כולם דוברי אמת. הרי אם דן קירח, אז הוא לא בלונדיני ובוודאי שהוא לא בלונדיני עם שיער חלק. מכאן ששאול אינו דובר אמת והוא השקרן. ידוע לנו שיש רק שקרן אחד והשניים האחרים דוברי אמת. מכאן נסיק שדן לא קירח (הרי שאול שקרן) ושהוא גם לא בלונדיני או בלונדיני עם שיער חלק (כי אלה טענות האמת של מתן ואבישי). אז נפסול את כל התשובות שאומרות שדן בלונדיני או קירח ונישאר עם תשובה (3).

24. (1) – בליק הוא הנמוך ביותר

לפי הכללים צריך למסור למי שמימינך, רק אם הוא נמוך יותר. אליק מסר לבליק, כלומר בליק נמוך מאליק. בליק היה אמור למסור לגיא שנמצא מימינו, אך הוא לא עשה זאת, מכיוון שגיא גבוה ממנו. מסקנה: בליק הוא הנמוך מבין השלושה.

הבנת הנקרא (שאלות 25 - 30)**25. (2) – בתור דוגמא לבעל חיים שמתקיימת בו תופעת הדימורפיזם הזוויגי**

בשורות 1 ו-2 מתארים את ההבדלים בחזות הטווס הזכר והנקבה ואז כתוב "תופעת ההבדלות של הזר מן הנקבה במראה, המכונה "דימורפיזם זוויגי". כלומר מביאים את מקרה טווס כדוגמא לדימורפיזם זוויגי.

26. (2) – זהו שם התהליך שהוצע בתור הסבר לתופעת הדימורפיזם הזוויגי

בשורה 5 כתוב שדארווין שדימורפיזם זוויגי התפתח בעקבות "ברירה בין זוויגית" ואז מוסברת משמעות המושג.

27. (1) – ייתכן שבמין זה הבררה הבין זוויגית אינה מסבירה את הדימורפיזם הזוויגי

בשורות 12 ו-13 רשום שבשנים האחרונות טוענים...כי עקרון הבררה הבין זוויגית אינו מסביר מקרים מסויימים של דימורפיזם זוויגי, למשל זה הקיים אצל הברכייה...

28. (1) – היו ססגוניות

הפסקה הרביעית מספקת הסבר חלופי לדימורפיזם זוויגי וגורסת שהוא בעצם נוצר כדי לסייע בהשרדות של בעלי חיים. בשורות 24 - 25 מדובר על הנקבות שהיו ססגוניות ולא היו להן יכולות הסוואה ולכן הן נטרפו.

29. (4) – שני המקרים מוסברים בטענתו של בלו

בלו גורס שדימורפיזם זוויגי נוצר כדי לסייע בהשרדות של בעלי חיים. במקרה של הברכייה, שרדו הנקבות שלא ססגוניות כדי שלא יטרפו אותן בעת הדגירה הממושכת. במקרה של ההויה ההבדלים בין המינים, הם כדי למנוע תחרות ישירה על המזון. שני מקרים אלו מתארים שינויים בין המינים שנועדו לסייע בהשרדותם וזו בדיוק התאוריה של בלו.

30. (1) – דימורפיזם זוויגי – סיבות להתהוותו

בעצם שואלים אותנו "מהו הנושא המרכזי בטקסט".

EZ-Way: נשתמש בכלי שלמדנו – **תיאום ציפיות**. תשובה (1) מתאימה, משום שאם זה אכן הנושא, אז נצפה לראות בטקסט מספר הסברים ותאוריות בנוגע לסיבות להתהוותו של **דימורפיזם זוויגי** וזהו אכן המצב. תשובה (2) נפסלת, משום שהברכייה מוזכרים בסה"כ בפסקה אחת בטקסט ולכן בוודאי לא יכולים להיות הנושא המרכזי של הטקסט. תשובה (3) נפסלת משום שצבע הוא לא הנושא הדומיננטי בטקסט ובכל מקרה הוא מוזכר בכמה פסקאות לא בהקשר של בחירת בן-זוג (כפי שעולה מהתשובה), אלא בכלל בהקשר של הסוואה. תשובה (4) נפסלת בקלות, כי למעשה לא דיברו איתנו על דרכי רבייה וגם על חיפוש אחר מזון דיברו בפסקה אחת בלבד.